

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον»

[COM(2012) 628 final — 2012/0297 (NLE)]

(2013/C 133/07)

Εισηγητής: ο κ. ZBOŘIL

Στις 19 Νοεμβρίου 2012 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις 16 Νοεμβρίου 2012 το Συμβούλιο και σύμφωνα με το άρθρο 192, παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποφάσισαν να ζητήσουν γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον

COM(2012) 628 final – 2012/0297 (NLE).

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 29 Ιανουαρίου 2013.

Κατά την 487η σύνοδο ολομέλειας, της 13ης και 14ης Φεβρουαρίου 2013 (συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 116 ψήφους υπέρ, 11 κατά και 7 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τη συμβολή που έχει η έννοια της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) στη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος στα κράτη μέλη και στην ΕΕ στο σύνολό της.

1.2 Η αποδοτικότητα της διαδικασίας λήψης ορθών αποφάσεων βάσει των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός έργου βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ποιότητα και ανεξαρτησία της τεκμηρίωσης ΕΠΕ και των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται σε αυτήν. Κατά την αξιολόγηση αυτής της ποιότητας, θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή της αναλογικότητας και να ζητείται ποιότητα από τις αρχές έγκρισης, ύστερα από επικοινωνητικό διάλογο με την κοινωνία των πολιτών.

1.3 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι είναι ζωτικής σημασίας να επισημανθεί ότι το σχετικό κόστος – τόσο χρηματικό όσο και, πρωτίστως, χρονικό – θα μπορούσε να δυσχεράνει τα έργα που αναλαμβάνουν ΜμΕ, ιδίως όταν η αρχή της αναλογικότητας δεν τηρείται όσον αφορά τις απαιτήσεις εναλλακτικών λύσεων.

1.4 Η οδηγία ΕΠΕ πρέπει να εφαρμόζεται ευέλικτα και αναλογικά, ώστε οι διαδικασίες περιβαλλοντικής έγκρισης και πολεοδομικής αδειοδότησης να συνδυάζονται για τα έργα όπου οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις είναι γνωστές ή έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων ως αμελητέες. Η ΕΟΚΕ επικροτεί και στηρίζει τα βήματα της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομικής ασφάλειας όσων συμμετέχουν στη διαδικασία ΕΠΕ.

1.5 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει θερμά την πρόταση περί προσδιορισμού των χρονικών ορίων για τα κύρια στάδια που απαιτούνται από την οδηγία (δημόσια διαβούλευση, αποφάσεις ελέγχου και τελική απόφαση ΕΠΕ) και θέσπισης μηχανισμού διασφάλισης της εναρμόνισης και του συντονισμού των διαδικασιών ΕΠΕ ανά την ΕΕ.

1.6 Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, η παρακολούθηση πρέπει να επιβάλλεται στο πλαίσιο της απόφασης ΕΠΕ μόνον όπου δικαιολογείται και μόνο στον βαθμό που είναι απολύτως απαραίτητη.

1.7 Όσον αφορά την πρόταση περί πρόβλεψης διατάξεως για την «προσαρμογή της ΕΠΕ σε νέες προκλήσεις», η ΕΟΚΕ θεωρεί αφενός ότι αυτή η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας πρέπει να αφορά κάθε έργο με προσδοκώμενες επιπτώσεις όσον αφορά τις υπό εκτίμηση πτυχές περιβαλλοντικής προστασίας, και, αφετέρου, ότι η αρχή της αναλογικότητας πρέπει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, ενώ τα διαφορετικά στάδια προετοιμασίας και υλοποίησης του έργου πρέπει να είναι σαφώς διακριτά.

1.8 Η ΕΟΚΕ στηρίζει το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στις πληροφορίες και συμμετοχής τους στη διαδικασία ΕΠΕ. Ταυτόχρονα, όμως, ζητά τη διαμόρφωση των διαδικαστικών κανόνων για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων κατά τρόπο ώστε να αποφευχθεί η κατάχρηση των διατάξεων της οδηγίας ΕΠΕ για αθέμιτους σκοπούς και ο ακατάλληλος καθορισμός προθεσμιών. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί τη διεκπεραίωση των ενστάσεων εντός εύλογων προθεσμιών προς όφελος όλων των ενδιαφερομένων μερών.

2. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

2.1 Η οδηγία 2011/92/ΕΕ εναρμόνισε τις αρχές περιβαλλοντικής εκτίμησης έργων με την καθιέρωση ελάχιστων απαιτήσεων και συμβάλλει στην υψηλή προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας.

2.2 Είναι αναγκαίο να τροποποιηθεί η οδηγία 2011/92/ΕΕ, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, να οργανωθούν τα διάφορα στάδια της διαδικασίας και να αυξηθούν η συνοχή και η συνέργεια με άλλα νομοθετήματα και πολιτικές της ΕΕ, καθώς και με στρατηγικές και πολιτικές που έχουν αναπτύξει κράτη μέλη σε πεδία εθνικής αρμοδιότητας.

2.3 Με τα μέτρα που λαμβάνονται για να αποφευχθούν, να μειωθούν και, ει δυνατόν, να αντισταθμισθούν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον αναμένεται να αποτραπεί η πτώση της ποιότητας του περιβάλλοντος και η τυχόν καθαρή απώλεια βιοποικιλότητας, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης στο πλαίσιο της σύμβασης και των στόχων και δράσεων της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020.

2.4 Η κλιματική αλλαγή θα συνεχίσει να προκαλεί ζημιές στο περιβάλλον και να θέτει σε κίνδυνο την οικονομική ανάπτυξη. Συνεπώς, η περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική προσαρμοστικότητα της Ένωσης πρέπει να ενισχυθεί ώστε να αντιμετωπισθεί με αποτελεσματικό τρόπο η κλιματική αλλαγή σε όλο το έδαφος της Ένωσης. Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και οι ενέργειες μετριασμού της πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο ενωσιακής νομοθεσίας σε πολλούς τομείς.

2.5 Κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ώστε να δημιουργηθεί έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, σύμφωνα με τους στόχους που τίθενται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρώπη 2020 – Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

2.6 Η περιβαλλοντική έκθεση του κυρίου έργου για ένα έργο πρέπει να περιλαμβάνει εκτίμηση εύλογων εναλλακτικών λύσεων του προτεινόμενου έργου, καθώς και την ενδεχόμενη εξέλιξη της

υπάρχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος χωρίς την υλοποίηση του έργου (βασικό σενάριο), ως μέσο βελτίωσης της ποιότητας της διαδικασίας εκτίμησης και ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών θεμάτων σε πρώιμο στάδιο της μελέτης του έργου.

2.7 Για να εξασφαλισθεί διαφάνεια και υποχρέωση λογοδοσίας, πρέπει να ζητείται από την αρμόδια αρχή να αιτιολογεί την απόφασή της για χορήγηση άδειας υλοποίησης ενός έργου, αναφέροντας ότι έλαβε υπόψη της τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων που πραγματοποιήθηκαν και τις πληροφορίες που έχουν συλλεγεί.

2.8 Πρέπει να καθορισθούν χρονοδιαγράμματα για τα διάφορα στάδια της περιβαλλοντικής εκτίμησης έργων, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η λήψη αποφάσεων και να αυξηθεί η ασφάλεια δικαίου, ανάλογα επίσης με τη φύση, την πολυπλοκότητα, τη χωροθέτηση και το μέγεθος του προτεινόμενου έργου. Τα χρονοδιαγράμματα αυτά δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θέτουν σε κίνδυνο τα υψηλά πρότυπα προστασίας του περιβάλλοντος, ιδίως εκείνα που απορρέουν από άλλα ενωσιακά νομοθετήματα, ή την αποτελεσματική συμμετοχή του κοινού και την προσφυγή στη δικαιοσύνη.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τη συμβολή που έχει η έννοια της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) στη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος στα κράτη μέλη και στην ΕΕ στο σύνολό της. Η έννοια αυτή αποτελεί εγγάρσιο μέσο της περιβαλλοντικής πολιτικής και του νομικού συστήματος της ΕΕ και των κρατών μελών, καθώς και πρακτική μετουσίωση του κανονιστικού πλαισίου της πολιτικής αυτής.

3.2 Η πρόταση της Επιτροπής για περαιτέρω βελτιώσεις στο σύστημα εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων βασίζεται στην εκτεταμένη εμπειρία της χρήσης των ΕΠΕ τα 27 χρόνια που παρήλθαν από την υιοθέτηση της πρώτης οδηγίας⁽¹⁾. Διεξήχθη επίσης δημόσια διαβούλευση, τα αποτελέσματα της οποίας συνέβαλαν στη διαμόρφωση των προτεινόμενων αλλαγών και την προσαρμογή των διατάξεων της κωδικοποιημένης οδηγίας ΕΠΕ 2011/92/ΕΕ⁽²⁾ με στόχο τη διόρθωση ελλείψεων, την ανταπόκριση στις συνεχείς περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές μεταβολές και την ευθυγράμμιση της με τις αρχές της έξυπνης νομοθεσίας.

⁽¹⁾ ΕΕ L 175 της 5.7.1985, σ. 40-48.

⁽²⁾ ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1.

3.3 Η αποδοτικότητα της διαδικασίας λήψης ορθών αποφάσεων βάσει του περιβαλλοντικού αντικτύπου ενός έργου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα των πληροφοριών που αξιοποιούνται κατά την ΕΟΕ και από την ποιότητα της διαδικασίας ΕΠΕ. Η ποιότητα θα πρέπει να οριστεί αντικειμενικά και οι ποιοτικές απαιτήσεις να καθοριστούν σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας - δηλαδή, βάσει της ποιότητας και του εύρους των διαθέσιμων πληροφοριών στο στάδιο της χορήγησης άδειας καθορισμού ζωνών. Πέραν της ποιότητας και της ανεξαρτησίας των πληροφοριών, οι διαχειριστές της διαδικασίας - ιδίως οι ελεγκτικές αρχές - θα πρέπει υποχρεωτικά να διαθέτουν και να βελτιώνουν συνεχώς τις σχετικές δεξιότητες. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι καλό θα ήταν να οριστούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες οι πολίτες μπορούν να ζητήσουν την διεξαγωγή αντιπραγματογνωμοσύνης.

3.4 Παρότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί καθολική προσέγγιση, καθώς αυτή αποτελεί συνάρτηση της συγκεκριμένης σχέσης μεταξύ κάθε προτεινόμενου έργου και του περιβάλλοντός του, πρέπει να ενισχυθούν οι βασικές αρχές οι οποίες εγγυώνται την καλύτερη ποιότητα των δεδομένων που απαρτίζουν τη βάση για την ενημέρωση, την αξιολόγηση του δυνητικού αντικτύπου, των εναλλακτικών λύσεων και την ποιότητα των δεδομένων εν γένει. Η ευελιξία ως προς την αναλογικότητα των απαιτήσεων πρέπει να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο σε αποτελεσματικές διαδικασίες ΕΠΕ. Αυτή η αρχή αποτελεί επίσης το θεμελιώδες προσαρμοζόμενο για τη βελτίωση της συνοχής με άλλα νομικά μέσα της ΕΕ και για την οργάνωση της διοίκησης προς αποφυγήν περιττής γραφειοκρατίας.

3.5 Η ενίσχυση της εφαρμογής πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα και να διέπεται από κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο. Αυτό ωστόσο θα πρέπει να παρέχει την αναγκαία ευελιξία και να προσαρμόζεται, ειδικότερα, στις ιδιαίτερες τοπικές και περιφερειακές ανάγκες όσον αφορά την υγεία και την προστασία του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, κατά την αξιολόγηση των διασυννοριακών επιπτώσεων έργων, αυτό το πλαίσιο πρέπει να είναι καλά καθορισμένο και κατανοητό προκειμένου να αποτραπεί η ενεργοποίηση αθέμιτων συμφερόντων.

3.6 Για τις εκτιμήσεις σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο απαιτείται πρόσβαση σε ποιοτικά δεδομένα σε στρατηγικό επίπεδο που θα παρέχουν το πλαίσιο για ειδικές εκτιμήσεις ανά έργο. Η αρμοδιότητα της συλλογής αυτών των δεδομένων και της προσβασιμότητάς του από τη διαδικασία εκτίμησης κάθε τομέα πρέπει να αναληφθεί από την κρατική διοίκηση.

3.7 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή εξέτασε πολυάριθμες εναλλακτικές λύσεις για τις αναγκαίες αλλαγές στην οδηγία ΕΠΕ στο στάδιο της προετοιμασίας, καθώς και για το γεγονός ότι η πρόταση που προέκυψε από ολοκληρωμένες αναλύσεις βασίζεται σε εναλλακτική λύση με εύλογο οικονομικό κόστος και περιβαλλοντικά οφέλη, σύμφωνα με την

αξιολόγηση αντικτύπου. Ωστόσο, κρίνουμε ζωτικής σημασίας να επισημανθεί ότι το κόστος για τις ΜμΕ - από χρηματική και κυρίως χρονική σκοπιά - ενδέχεται να αποτελέσει τροχοπέδη, ιδίως η υποχρέωση εναλλακτικών λύσεων, οι επιπτώσεις των οποίων θα μπορούσαν να αποβούν καταστροφικές για το έργο.

3.8 Η οδηγία ΕΠΕ πρέπει να εφαρμόζεται ευέλικτα και αναλογικά ώστε οι διαδικασίες περιβαλλοντικής έγκρισης και πολεοδομικής αδειοδότησης να συνδυάζονται για τα έργα όπου ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος που είναι γνωστός ή έχει καθοριστεί εκ των προτέρων είναι αμελητέος, προκειμένου να αποφευχθεί η εισαγωγή υπερβολικών και περιττών καθυστερήσεων σε όλον τον κύκλο της διαδικασίας έγκρισης. Αυτή η σύσταση είναι ιδιαίτερα επίκαιρη, δεδομένου ότι στην παρούσα συγκυρία βρίσκονται υπό έγκριση διευρωπαϊκά δίκτυα ζωτικής σημασίας για την ολοκλήρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου και για την ανάπτυξη υποδομών μεταφορών.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει θερμά την πρόθεση της Επιτροπής, μέσω της προτεινόμενης αναθεώρησης της οδηγίας ΕΠΕ, να βελτιώσει τη συνοχή της νομοθεσίας της ΕΕ αποσαφηνίζοντας, μεταξύ άλλων, τους ορισμούς βασικών εννοιών όπου αυτό απαιτείται. Ωστόσο, για κάθε επιμέρους έργο, ο φορέας υλοποίησης και η αρμόδια αρχή πρέπει να αξιολογούν και να συμφωνούν για τον κατάλογο των κατάλληλων πληροφοριών και κριτηρίων επιλογής που απαιτούνται για την ΕΠΕ, βάσει της αρχής της αναλογικότητας.

4.2 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει, επίσης, την πρόταση προσδιορισμού των χρονικών ορίων για τα κύρια στάδια που απαιτούνται από την οδηγία (δημόσια διαβούλευση, αποφάσεις ελέγχου και τελική απόφαση ΕΠΑ) και θέσπισης μηχανισμού (ενός είδους «υπηρεσίας ενιαίας εξυπηρέτησης») διασφάλισης του συντονισμού ή της συνέργειας της ΕΠΕ με τις περιβαλλοντικές εκτιμήσεις. Είναι αντιπαραγωγικό, ωστόσο, να επιτρέπεται στην αρμόδια αρχή η παράταση της «βασικής» τριμήνης προθεσμίας για τη διεξαγωγή του υποχρεωτικού ελέγχου επί τρεις ακόμη μήνες. Είναι, αν μη τι άλλο, ζωτικής σημασίας η εναρμόνιση της διαδικασίας σε όλη την ΕΕ και προς τούτο η μέγιστη προθεσμία τριών συν ενός μηνών για την έκδοση των αποτελεσμάτων της αρμόδιας αρχής κρίνεται επαρκής.

4.3 Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρόταση σε έκτακτες περιπτώσεις να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να μην κάνουν χρήση της ΕΠΕ, όταν αυτό είναι αναγκαίο και δικαιολογημένο. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τα βήματα της Επιτροπής για τη βελτίωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, καθώς και την υποχρέωση της αρμόδιας αρχής να αιτιολογεί δεόντως τις αποφάσεις της (θετικές ή αρνητικές) για κάθε επιμέρους έργο.

4.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί και στηρίζει τα μέτρα της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομικής ασφάλειας όσον συμμετέχουν στη διαδικασία ΕΠΑ. Ωστόσο, είναι πεπεισμένη πως για την επίτευξη αυτού του σκοπού πρέπει να υιοθετηθούν δεσμευτικές προθεσμίες όχι μόνο για κάθε επιμέρους φάση της διαδικασίας ΕΠΕ, αλλά και για την ολοκλήρωση του συνόλου της διαδικασίας και τη λήψη απόφασης επί του προτεινόμενου έργου. Έχει ιδιαίτερη σημασία ο περιορισμός του κινδύνου κατάχρησης των επιμέρους μερών της διαδικασίας ΕΠΕ, που οδηγεί στην αδικαιολόγητη καθυστέρηση των αποφάσεων και πλήττει την ασφάλεια δικαίου όσον μετέχουν στη διαδικασία.

4.5 Η ΕΟΚΕ συνιστά ιδιαίτερα προσεκτική προσέγγιση όσον αφορά τη χρήση εναλλακτικών λύσεων, θέμα που συζητήθηκε κατ' επανάληψη σε διάφορα επίπεδα. Είναι σαφώς δικαιολογημένο και λογικό το «βασικό σενάριο», ιδίως όσον αφορά επενδύσεις ανάπλασης. Ο αριθμός των εναλλακτικών και ο βαθμός λεπτομέρειας του σχεδιασμού τους πρέπει να αντιστοιχεί στο μέγεθος και τη φύση του έργου και να συμφωνείται εκ των προτέρων με την αρμόδια αρχή.

4.6 Για να ενισχυθεί η εφαρμογή σε συγκεκριμένους τομείς όπου απαιτείται να δοθεί προσοχή πρέπει – μεταξύ άλλων:

- να εξασφαλισθεί ότι οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα λαμβάνονται υπόψη στη διαδικασία ελέγχου. Πολλές φορές, οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα είναι σωρευτικές και δεν λαμβάνονται υπόψη λόγω κλίμακας, ακόμα και αν ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο·
- να εξασφαλιστεί εγκαίρως στη διαδικασία ΕΠΕ η συμμετοχή των πολιτών·
- να αποσαφηνιστούν οι διαδικασίες για την ενσωμάτωση απόψεων και εμπειρογνομοσύνης τρίτων·
- να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία και η ποιότητα των περιβαλλοντικών δηλώσεων και εκτιμήσεων·
- να προβλεφθεί εκτίμηση και να αποσαφηνιστεί η διαδικασία για τις περιπτώσεις στις οποίες ο προτεινόμενος μετριασμός δεν λειτουργεί και προκαλεί σημαντικές ανεπιθύμητες περιβαλλοντικές επιπτώσεις·
- να εξασφαλιστεί ότι όντως υλοποιούνται τα προτεινόμενα μέτρα μετριασμού.

4.7 Ένα ακόμα πρόβλημα αποτελεί η απαίτηση παρακολούθησης: η ΕΟΚΕ φρονεί πως η παρακολούθηση θα πρέπει να επιβάλλεται στην απόφαση ΕΠΕ μόνο σε δικαιολογημένες περιπτώσεις και μόνο στον βαθμό που είναι απολύτως απαραίτητη για τον έλεγχο βασικών παραγόντων κατά το στάδιο κατασκευής του έργου σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 2 της προτεινόμενης τροποποίησης. Αυτό οφείλεται στο ότι η υφιστάμενη νομοθεσία για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης (ΟΠΕΡ) θεσπίζει απαιτήσεις παρακολούθησης όταν το έργο ή η εγκατάσταση καταστούν λειτουργικά, οι δε διατάξεις αυτές εξακολουθούν να ισχύουν, π.χ., στην οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές.

4.8 Όσον αφορά την πρόταση περί πρόβλεψης διάταξης για την «προσαρμογή της ΕΠΕ σε νέες προκλήσεις», η ΕΟΚΕ θεωρεί πως αυτή η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας πρέπει να αφορά κάθε έργο με προσδοκώμενες επιπτώσεις όσον αφορά τις υπό εκτίμηση πτυχές περιβαλλοντικής προστασίας. Η ΕΟΚΕ συνιστά την εξέταση των ακόλουθων πτυχών:

4.8.1 Οι επιπτώσεις του έργου όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας πρέπει να εκτιμώνται όπου υφίστανται επιπτώσεις τόσο σε περιφερειακή όσο και σε τοπική κλίμακα. Αν και ορισμένες πτυχές του περιβάλλοντος (όπως τα εθνικά πάρκα, οι προστατευόμενες φυσικές περιοχές, οι περιοχές NATURA 2000 κλπ.) προστατεύονται ήδη από άλλα νομικά μέσα, υπάρχει σαφής ανάγκη για μια ευρύτερη διαδικασία εκτίμησης, όπως αυτή που προβλέπει η ΕΠΕ, η οποία θα διέπεται από διατάξεις τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

4.8.2 Η κλιματική αλλαγή αποτελεί οικουμενικό φαινόμενο το οποίο έχει επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο και απαιτεί την ανάληψη δράσης σε τοπικό επίπεδο. Η αξιολόγηση των εξελίξεων από την άποψη των συνολικών επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή, καθώς και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, θέτουν σημαντικές προκλήσεις. Η αρχή της αναλογικότητας πρέπει να εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως εξάλλου πρέπει να δοθούν προσανατολισμοί σε εθνικό και σε τοπικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτόν, οι εκτιμήσεις όσον αφορά την προστασία του κλίματος πρέπει να εστιάζουν στον πραγματικό άμεσο αντίκτυπο του έργου στο τοπικό κλίμα (χρήση της γης, υδάτινοι πόροι κλπ.) και στις επιπτώσεις του σε περιφερειακό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ δίδει επίσης σημασία στο ζήτημα της αξιολόγησης του δυναμικού άμβλυνσης των προσδοκώμενων επιπτώσεων (τοπικών, περιφερειακών και παγκόσμιων) της κλιματικής αλλαγής.

4.8.3 Προς τούτο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως το κριτήριο που προτείνεται για την εκτίμηση των επιπτώσεων ενός έργου στην παγκόσμια κλιματική αλλαγή, δηλαδή οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, είναι ανεπαρκές. Για αυτό τον λόγο, ζητά καθοδήγηση σχετικά με την υλοποίηση αυτής της πτυχής, καθώς και την εισαγωγή εκτίμησης των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή για ορισμένα σχέδια και προγράμματα στο στάδιο της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης (ΣΠΕ).

4.8.4 Η εκτίμηση του κινδύνου καταστροφής δεν πρέπει να επικεντρώνεται σε καθαρά υποθετικές περιπτώσεις ή υποθετικούς συνδυασμούς. Αυτή η εκτίμηση, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, δεν αποτελεί ουσιαστικά νέα απαίτηση, δεδομένου ότι θα συνεχίσει να σχετίζεται με δυνητικά προβλέψιμες φυσικές καταστροφές (πλημμύρες, μεγάλες πυρκαγιές, σεισμοί κλπ.).

4.8.5 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαία η εκτίμηση της κατανάλωσης (φυσικών) πόρων στην ΕΠΕ στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης. Η οικονομική χρήση των πόρων αποτελεί αναμφίβολα εγγενή οικονομική αρχή κάθε σχεδίου προκειμένου να έχει πιθανότητα εφαρμογής, μολονότι η απώλεια της βιοποικιλότητας αποδεικνύει ότι, πέραν αυτής, απαιτούνται μέτρα προληπτικού χαρακτήρα. Ωστόσο, δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για αυτήν την εκτίμηση στο στάδιο της ΕΠΕ. Για την αξιολόγηση αυτής της πτυχής της ΕΠΕ, χρειάζεται καθοδήγηση και αντιπαραβολή

πληροφοριών. Αν και η εκτίμηση της κατανάλωσης πρώτων υλών, φυσικών πόρων και ενέργειας σε παραγωγικά περιβάλλοντα καλύπτεται στην ολοκληρωμένη διαδικασία έγκρισης βάσει της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές, η απώλεια της βιοποικιλότητας δεν έχει ακόμα αντιμετωπιστεί.

4.9 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στις πληροφορίες και συμμετοχής τους στη διαδικασία ΕΠΕ. Ταυτόχρονα, όμως, ζητά τη διαμόρφωση των διαδικαστικών κανόνων για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων κατά τρόπο ώστε να αποφευχθεί η κατάχρηση των διατάξεων της οδηγίας ΕΠΕ για αθέμιτους σκοπούς και ο ακατάλληλος καθορισμός προθεσμιών. Η προθεσμία των 27 μηνών για την έκδοση απόφασης είναι σαφώς απαράδεκτη και καθιστά την ΕΕ οικονομικό χώρο απρόσφορο για νέες επενδύσεις.

Βρυξέλλες, 13 Φεβρουαρίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ

Τα ακόλουθα σημεία της γνωμοδότησης του ειδικευμένου τμήματος τροποποιήθηκαν μεν για να ληφθούν υπόψη οι τροπολογίες που υιοθέτησε η Ολομέλεια, συγκέντρωσαν δε περισσότερο από το ένα τέταρτο των ψήφων (άρθρο 54, παράγραφος 4 του Εσωτερικού Κανονισμού):

Σημεία 1.1 και 3.1 (ψηφίστηκαν ταυτόχρονα)

Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει τη σημαντική συμβολή που έχει η έννοια της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) στη σταδιακή αλλά σημαντική βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος στα κράτη μέλη και στην ΕΕ στο σύνολό της. Η έννοια αυτή αποτελεί εγκάρσιο μέσο της περιβαλλοντικής πολιτικής και του νομικού συστήματος της ΕΕ και των κρατών μελών, καθώς και πρακτική μετουσίωση του κανονιστικού πλαισίου της πολιτικής αυτής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 55

Κατά: 41

Αποχές: 19

Σημεία 1.2 και 3.3 (ψηφίστηκαν ταυτόχρονα)

Η αποδοτικότητα της διαδικασίας λήψης ορθών αποφάσεων βάσει του περιβαλλοντικού αντικτύπου ενός έργου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα των πληροφοριών που αξιοποιούνται κατά την ΕΟΕ και από την ποιότητα της διαδικασίας ΕΠΕ. Το πρόβλημα, ωστόσο, έγκειται στο πώς οι συμμετέχοντες στη διαδικασία αντιλαμβάνονται την ποιότητα. Η ποιότητα θα πρέπει να οριστεί αντικειμενικά και οι ποιοτικές απαιτήσεις να καθοριστούν σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας - δηλαδή, βάσει της ποιότητας και του εύρους των διαθέσιμων πληροφοριών στο στάδιο της κατά τύπους διαδικασίας. Πέραν της ποιότητας των πληροφοριών, οι διαχειριστές της διαδικασίας - ιδίως οι ελεγκτικές αρχές - θα πρέπει υποχρεωτικά να διαθέτουν και να βελτιώνουν συνεχώς τις σχετικές δεξιότητες.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 65

Κατά: 44

Αποχές: 13

Σημείο 3.4

Με άλλα λόγια, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί καθολική προσέγγιση, καθώς αυτή αποτελεί συνάρτηση της συγκεκριμένης σχέσης μεταξύ κάθε προτεινόμενου έργου και του περιβάλλοντός του. Η ευελιξία ως προς την αναλογικότητα των απαιτήσεων πρέπει να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο σε αποτελεσματικές διαδικασίες ΕΠΕ. Αυτή η αρχή αποτελεί επίσης το θεμελιώδες προσπατούμενο για τη βελτίωση της συνοχής με άλλα νομικά μέσα της ΕΕ και για την οργάνωση της διοίκησης προς αποφυγήν περιττής γραφειοκρατίας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 68

Κατά: 51

Αποχές: 11

Σημείο 4.6

Το ακόλουθο σημείο δεν συμπεριλαμβανόταν στη γνωμοδότηση του ειδικευμένου τμήματος:

4.6 Για να ενισχυθεί η εφαρμογή σε συγκεκριμένους τομείς όπου απαιτείται να δοθεί προσοχή πρέπει – μεταξύ άλλων:

— να εξασφαλισθεί ότι οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα λαμβάνονται υπόψη στη διαδικασία ελέγχου. Πολλές φορές, οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα είναι σωρευτικές και δεν λαμβάνονται υπόψη λόγω κλίμακας, ακόμα και αν ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο·

- να εξασφαλιστεί εγκαίρως στη διαδικασία ΕΠΕ η συμμετοχή του κοινού·
- να αποσαφηνιστούν οι διαδικασίες για την ενσωμάτωση απόψεων και εμπειρογνωμοσύνης τρίτων·
- να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία και η ποιότητα των περιβαλλοντικών δηλώσεων και εκτιμήσεων·
- να προβλεφθεί εκτίμηση και να αποσαφηνιστεί η διαδικασία για τις περιπτώσεις στις οποίες ο προτεινόμενος μετριασμός δεν λειτουργεί και προκαλεί σημαντικές ανεπιθύμητες περιβαλλοντικές επιπτώσεις·
- να εξασφαλιστεί ότι όντως υλοποιούνται τα προτεινόμενα μέτρα μετριασμού·

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 70

Κατά: 54

Αποχές: 8

Σημείο 4.7 (λαμβάνει την αρίθμηση 4.8)

Όσον αφορά την πρόταση περί πρόβλεψης διάταξης για την «προσαρμογή της ΕΠΕ σε νέες προκλήσεις», η ΕΟΚΕ θεωρεί πως αυτή η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας πρέπει να αφορά αποκλειστικά έργα με υψηλές και ποσοτικά μετρήσιμες προσδοκώμενες επιπτώσεις όσον αφορά τις υπό εκτίμηση πτυχές περιβαλλοντικής προστασίας. Η ΕΟΚΕ συνιστά την εξέταση των ακόλουθων πτυχών:

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 69

Κατά: 52

Αποχές: 11

Σημείο 4.7.1 (λαμβάνει την αρίθμηση 4.8.1)

Οι επιπτώσεις του έργου όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας πρέπει να εκτιμώνται μόνον όπου υφίστανται επιπτώσεις περιφερειακής κλίμακας ή επιπτώσεις τοπικής κλίμακας που επηρεάζουν περιοχές οι οποίες προστατεύονται με ειδική νομοθεσία (όπως τα εθνικά πάρκα, οι προστατευόμενες φυσικές περιοχές, οι περιοχές NATURA 2000 κλπ.).

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 71

Κατά: 56

Αποχές: 5

Σημείο 4.7.2 (λαμβάνει την αρίθμηση 4.8.2)

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί οικουμενικό φαινόμενο, ελάχιστοι δε φορείς είναι σε θέση να εκτιμήσουν τεκμηριωμένα τις συνολικές επιπτώσεις του έργου τους στην κλιματική αλλαγή. Η αρχή της αναλογικότητας πρέπει, συνεπώς, να εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση. Για αυτό, οι εκτιμήσεις όσον αφορά την προστασία του κλίματος πρέπει να εστιάζουν στον πραγματικό άμεσο αντίκτυπο του έργου στο τοπικό κλίμα (χρήση της γης, υδάτινοι πόροι κλπ.) και στις επιπτώσεις του σε περιφερειακό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ δίδει επίσης σημασία στο ζήτημα της αξιολόγησης του δυναμικού άμβλυνσης των προσδοκώμενων επιπτώσεων (τοπικών, περιφερειακών και παγκόσμιων) της κλιματικής αλλαγής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 84

Κατά: 53

Αποχές: 6

Σημείο 4.7.3 (λαμβάνει την αρίθμηση 4.8.3)

Προς τούτο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως το κριτήριο που προτείνεται για την εκτίμηση των επιπτώσεων ενός έργου στην παγκόσμια κλιματική αλλαγή, δηλαδή οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, είναι ανεπαρκές. Για αυτό τον λόγο, ζητά την εισαγωγή εκτίμησης επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή για τα μεγάλης κλίμακας έργα στο στάδιο της ΣΠΕ – σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας – και την ακύρωση κάθε επέκτασης της οδηγίας ΕΠΕ για την κάλυψη της παγκόσμιας κλιματικής αλλαγής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 74

Κατά: 51

Αποχές: 7

Σημείο 4.7.5 (λαμβάνει την αρίθμηση 4.8.5)

Η ΕΟΚΕ θεωρεί πρόωρη την εκτίμηση της κατανάλωσης (φυσικών) πόρων στην ΕΠΕ στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης. Η οικονομική χρήση των πόρων αποτελεί αναμφίβολα εγγενή οικονομική αρχή κάθε σχεδίου προκειμένου να έχει πιθανότητα εφαρμογής. Επιπλέον, δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για αυτήν την εκτίμηση στο στάδιο της ΕΠΕ. Η εκτίμηση της κατανάλωσης πρώτων υλών, φυσικών πόρων και ενέργεια σε παραγωγικά περιβάλλοντα καλύπτεται στην ολοκληρωμένη διαδικασία έγκρισης βάσει της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί της τροπολογίας

Υπέρ: 78

Κατά: 53

Αποχές: 6
